

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 257/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť N., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ako aj porušenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sž 40/2009 a jeho rozsudkom z 15. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť N. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2011 doručená sťažnosť N., B. (ďalej aj „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len

„listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“), ako aj porušenia čl. 1 ústavy a čl. 2 ods. 1 listiny postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 SŽ 40/2009 a jeho rozsudkom z 15. marca 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sa týka rozhodnutia sťažovateľky č. OPK-13557-4/2008 z 5. februára 2009, ktorým bolo spoločnosti R., a. s., K. (ďalej len „poisťovňa“), uložené podľa § 67 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“) opatrenie na odstránenie a na nápravu zistených nedostatkov, a to predložiť v lehote 10 pracovných dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia písomne a elektronicky na technickom nosiči dát vo výroku rozhodnutia špecifikované údaje. Zároveň týmto rozhodnutím bola poisťovni uložená podľa § 67 ods. 1 písm. e) zákona o poisťovníctve pokuta 200 000 € za porušenie § 48 ods. 9 a 10 zákona o poisťovníctve.

Poisťovňa podala proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľky rozklad, o ktorom rozhodla Banková rada N. (ďalej len „banková rada“) rozhodnutím č. GUV-987/2009 z 2. júna 2009 tak, že zmenila napadnuté rozhodnutie tak, že uložila poisťovni podľa § 67 ods. 1 písm. c) zákona o poisťovníctve predložiť informácie a doklady špecifikované vo výroku rozhodnutia do 10 pracovných dní od právoplatnosti rozhodnutia písomne a elektronicky na technickom nosiči dát a tiež uložila podľa § 67 ods. 1 písm. e) zákona o poisťovníctve pokutu 200 000 € za porušenie § 48 ods. 9 a 10 zákona o poisťovníctve.

Proti rozhodnutiu bankovej rady podala poisťovňa žalobu podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), o ktorej rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 SŽ 40/2009 z 15. marca 2011 tak, že zmenil napadnuté rozhodnutie bankovej rady vo výroku o uložení pokuty tak, že podľa § 67 ods. 1 písm. e) zákona o poisťovníctve uložil dohliadanej poisťovni pokutu 2 000 €. Vo zvyšnej časti najvyšší súd žalobu zamietol.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sž 40/2009 zo dňa 15. 3. 2011 je v kľúčovej časti (ohľadne výroku o zmene preskúmaného rozhodnutia N. č. GUV-987/2009 zo dňa 2. 6. 2009 a o stonásobnom znížení sumy uloženej pokuty) celkom zjavne nepreskúmateľný (zamlčiava a nevysporiadal sa s relevantnými argumentmi a námietkami sťažovateľky), je nedostatočne odôvodnený, nezodpovedá zisteným skutočnostiam a je arbitrárny a ústavne neakceptovateľný v rozpore so základným právom na spravodlivý proces a na súdnu ochranu tak, aby súdne konanie o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia sťažovateľky prebiehalo v súlade so zákonom... Okrem toho však počas súdneho konania... vo veci sp. zn. 3 Sž 40/2009... taktiež došlo k porušeniu základného práva na zákonného, nezávislého a nestranného sudcu, ktoré Najvyšší súd SR porušil nesplnením si zákonnej povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru EÚ... (hoci sťažovateľka na túto povinnosť explicitne upozornila najvyšší súd a navrhla aj znenie prejudiciálnej otázky).

Pritom vydanie predmetného súdneho rozsudku a súdne konanie pred vydaním predmetného rozsudku boli v kauzálnej (príčinnej) súvislosti nezákonným a nespravodlivým vyvrcholením (vyústením) hrubých a zjavných porušení Občianskeho súdneho poriadku... a popri tom tiež porušenia povinnosti konajúceho Najvyššieho súdu SR podľa čl. 267 tretieho odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie, teda porušenia povinnosti Najvyššieho súdu SR... predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu európskej smernice č. 2002/83/ES o životnom poistení... Zároveň však vydanie predmetného súdneho rozsudku a súdne konanie pred vydaním predmetného rozsudku boli porušením základných princípov (zásad) materiálneho právneho štátu, najmä princípu materiálnej spravodlivosti a materiálnej ochrany zákonnosti vrátane princípov riadneho a spravodlivého procesu, princípu právnej istoty a princípu predvídateľnosti práva vrátane predvídateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej moci... A v konečnom dôsledku vydanie predmetného súdneho rozsudku bolo odmietnutím spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) a porušením ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantovaných základných práv a slobôd sťažovateľky, predovšetkým porušením sťažovateľkinho základného práva na spravodlivý proces a na súdnu ochranu... podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd... a tiež podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach... ako aj porušením sťažovateľkinho základného práva

na zákonného, nezávislého a nestranného sudcu... podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny... a tiež podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach...“

Sťažovateľka v ďalšej časti sťažnosti poukazuje na to, že najvyšší súd neprihliadol na jej argumentáciu v konaní o žalobe poisťovne, nijako sa s touto argumentáciou nevysporiadal a jednostranne prihliadol len na argumenty, ktoré predložila poisťovňa. Podľa sťažovateľky predmetný rozsudok najvyššieho súdu *„neobsahuje odôvodnenie, ktoré by zodpovedalo princípom a požiadavkám na riadne, dostatočné a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia... rozsudok Najvyššieho súdu SR... je nepreskúmateľný, zjavne neodôvodnený, nezákonný, arbitrárny a ústavne neakceptovateľný...“*.

V sťažnosti sťažovateľka ďalej uvádza:

«... Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku úplne zamlčal aj skutočnosti o účele vyžiadania informácii a dokladov od dohliadanej poisťovne (na základe ustanovení § 48 ods. 9 a 10 zákona o poisťovníctve), ktoré dohliadaná poisťovňa opakovane dlhú dobu nepredložila orgánu dohľadu (N.) ani napriek opakovaným vyžiadaniám, a práve preto bolo v konaní proti dohliadanej poisťovni vydané preskúmané rozhodnutie.

... predmetné nedostatky - už len pre ich súvťažnosť s vykonávaním poisťovacej činnosti - jednoznačne mohli a mali byť sankcionované už aj za obdobie do 31. 12. 2008. Keďže však Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku úplne zamlčal skutočnosti týkajúce sa účelu vyžiadania informácii a dokladov od dohliadanej poisťovne, tak už len pre tento nedostatok je rozsudok Najvyššieho súdu SR nepreskúmateľný, nedostatočne odôvodnený, nezákonný, arbitrárny a ústavne neakceptovateľný.

Okrem toho Najvyšší súd SR v kľúčovej časti svojho rozsudku... vychádza z podstaty žalobcovho tvrdenia, že v období do 31. 12. 2008 (pred doplnením slov „na výkon dohľadu“) sa ustanovenie § 67 ods. 1 (úvodnej vety odseku) zákona o poisťovníctve údajne vôbec nevzťahovalo na „nedostatky v činnosti poisťovne súvisiace s výkonom dohľadu“, že sankcie za „nedostatky v činnosti poisťovne súvisiace s výkonom dohľadu“ údajne možno ukladať len za obdobie od 1. 1. 2009 a že za obdobie do 31. 12. 2008 údajne možno ukladať sankcie len za „nedostatky v činnosti poisťovne týkajúce sa poisťovacej činnosti“, nie však

za „nedostatky v činnosti poisťovne týkajúce sa poisťovacej činnosti a zároveň výkonu dohľadu“».

Sťažovateľka ďalej namieta, že najvyšší súd sa nijako nevysporiadal s jej argumentáciou o povahe novelizácie § 67 ods. 1 zákona o poisťovníctve. Podľa sťažovateľky sa touto novelizáciou prinieslo „formálnoprávne sprehľadnenie osobitných zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, za porušenie ktorých možno ukladať opatrenia na nápravu a sankcie podľa § 67 ods. 1 zákona o poisťovníctve, ale táto legislatívnotechnická úprava nepriniesla žiadne vecnoprávne zmeny, pretože výkon dohľadu nad dohliadanými subjektmi (vrátane poisťovní) a činnosťou dohliadaných subjektov v oblasti poisťovníctva sa celkom jednoznačne a nepochybné vzťahuje v plnom rozsahu aj na vykonávanie poisťovacej činnosti a zaistovacej činnosti“.

Sťažovateľka tiež argumentuje tým, že postupom najvyššieho súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 14 ods. 1 paktu, a to tým, že najvyšší súd neakceptoval jej návrh vo vyjadrení zo 17. februára 2011, v ktorom „upozornila Najvyšší súd SR, že pokiaľ by Najvyšší súd SR chcel v prebiehajúcom konaní vo veci sp. zn. 3 Sž 40/2009 akceptovať podstatu tvrdenia žalobcu, že dohľad nad poisťovňami a ich činnosťou sa nevzťahuje na vykonávanie poisťovacej činnosti, respektíve že zákonné povinnosti poisťovní súvisiace s dohľadom nad poisťovňami a ich činnosťou sa nevzťahujú na vykonávanie poisťovacej činnosti, tak - vzhľadom na ustanovenie § 250ja ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku, ustanovenie čl. 7 ods. 5 Ústavy SR a zároveň ustanovenie čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie... by Najvyšší súd SR mal povinne prerušiť konanie a následne predložiť k tejto problematike návrh Súdnemu dvoru Európskej únie na začatie prejudiciálneho konania, keďže v predmetnej veci ide aj o ustanovenia zákona o poisťovníctve, ktorými boli - v súlade s čl. 7 ods. 2 Ústavy SR - prebraté ustanovenia relevantných právne záväzných aktov (smerníc) Európskej únie (ES/EÚ) v oblasti poisťovníctva vrátane európskej smernice o životnom poistení (teda smernice č. 2002/83/ES v platnom znení).“.

Sťažovateľka poukazuje tiež na rozhodnutie najvyššieho súdu v skutkovo podobnej veci, pričom uvádza:

«Najvyšší súd SR okrem iného pri svojom rozhodovaní objektívne nezohľadnil (napriek § 121 OSP) ani skutočnosti známe najvyššiemu súdu (tomu istému senátu) z jeho činnosti, pričom dokonca zamlčal aj podstatné skutkové okolnosti týkajúce sa relevantnej súdnej judikatúry samotného konajúceho senátu najvyššieho súdu, predovšetkým zamlčal podstatné skutkové okolnosti o údajne „obdobnej“ (v skutočnosti však značne rozdielnej) veci sp. zn. 3 Sž 7/2010 o znížení poriadkovej pokuty uloženej dohliadanému obchodníkovi s cennými papiermi.»

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 3 Sž 40/2009 zo dňa 15. 3. 2011... porušil základné právo sťažovateľky... na súdnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd... a zároveň porušil sťažovateľkine základné právo na spravodlivé konanie zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach...

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím postupom v súdnom konaní vo veci sp. zn. 3 Sž 40/2009 ukončenej vydaním rozsudku zo dňa 15. 3. 2011... porušil základné právo sťažovateľky... na zákonného sudcu zaručené podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd... a zároveň v tejto súvislosti porušil sťažovateľkine základné právo na nezávislého a nestranného sudcu zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach...

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sž 40/2009 zo dňa 15. 3. 2011 vo výroku (v časti) o zmene preskúmaného rozhodnutia sťažovateľky č. GUV-987/2009 zo dňa 2. 6. 2009 a stonásobnom znížení uloženej pokuty z 200 000 eur na 2 000 eur [subsidiárna alternatíva tohto petitu je, že ústavný súd zruší celý predmetný rozsudok najvyššieho súdu] a zároveň

vec v rozsahu zrušenia vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie, pri ktorom je Najvyšší súd Slovenskej republiky viazaný právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke náhradu trov konania (právneho zastúpenia), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet sťažovateľkinho právneho zástupcu, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sústredil na posúdenie, či sťažnosť nebola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

Podľa čl. 56 ods. 1 ústavy Národná banka Slovenska je nezávislá centrálna banka Slovenskej republiky. Národná banka Slovenska môže v rámci svojej pôsobnosti vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak je na to splnomocnená zákonom.

Podľa § 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NBS“) zriaďuje sa Národná banka Slovenska ako nezávislá centrálna banka Slovenskej republiky.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o NBS Národná banka Slovenska je právnickou osobou so sídlom v Bratislave; nezapisuje sa do obchodného registra.

Podľa § 1 ods. 3 zákona o NBS Národná banka Slovenska v rozsahu svojej pôsobnosti vydáva všeobecne záväzné právne predpisy, ak to ustanovuje tento zákon alebo osobitný zákon; všeobecne záväzné právne predpisy Národnej banky Slovenska sa vyhlasujú v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka zákonov“). Národná banka Slovenska vedie konania a vydáva rozhodnutia, ak to ustanovuje tento zákon alebo osobitný zákon.

Podľa § 36 zákona o NBS Národná banka Slovenska vykonáva dohľad nad finančným trhom podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

Týmto osobitným predpisom je zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dohľade nad finančným trhom“), ktorý upravuje všeobecné pravidlá postupu pri dohľade nad finančným trhom v oblasti bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia, ktorý vykonáva Národná banka Slovenska (§ 1 ods. 1) a explicitne ustanovuje (§ 1 ods. 2) dohľad nad finančným trhom, ktorý vykonáva Národná banka Slovenska podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

Podľa § 1 ods. 3 písm. a) zákona o dohľade nad finančným trhom Národná banka Slovenska v rámci dohľadu nad finančným trhom vykonáva dohľad nad dohliadanými subjektmi finančného trhu, a to nad... poisťovňami, zaist'ovňami, pobočkami zahraničných poisťovní, pobočkami zahraničných zaist'ovní, pobočkami poisťovní z iného členského štátu, pobočkami zaist'ovní z iného členského štátu.

Podľa § 12 ods. 1 zákona o dohľade nad finančným trhom na konanie vo veciach zverených Národnej banke Slovenska týmto zákonom a osobitnými zákonmi, v ktorom sa rozhoduje o právach alebo povinnostiach dohliadaných subjektov alebo iných osôb, sa vzťahuje tento zákon, ak osobitný zákon neustanovuje inak; na konanie pred Národnou bankou Slovenska podľa tohto zákona a osobitných zákonov sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o dohľade nad finančným trhom účastníkom konania je dohliadaný subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach podľa tohto zákona a osobitných zákonov sa má konať... v konaní o uložení pokuty, inej sankcie alebo opatrenia na nápravu podľa tohto zákona alebo osobitných zákonov je účastníkom konania dohliadaný subjekt alebo iná osoba, ktorej sa má uložiť pokuta, iná sankcia alebo opatrenie na nápravu.

Podľa § 33 ods. 1 zákona o dohľade nad finančným trhom zákonnosť právoplatných rozhodnutí Národnej banky Slovenska vydaných podľa tohto zákona je preskúmateľná súdom podľa osobitného zákona [§ 244, § 246 ods. 2 písm. b) a § 247 až § 250k OSP]; na preskúvanie jej rozhodnutí alebo postupu je príslušný najvyšší súd.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ

im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Z § 244 ods. 1 OSP vyplýva, že v rámci správneho súdnictva súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov aj právnických osôb, ktorým zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Do tejto skupiny správnych orgánov, ktorých rozhodnutia a postupy podliehajú prieskumnej právomoci v rámci správneho súdnictva, je potrebné zaradiť aj sťažovateľku, ktorá zastáva postavenie orgánu verejnej správy pri uplatňovaní svojej právomoci podľa príslušných právnych predpisov [napr. zákon o dohľade nad finančným trhom, zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch)].

S prihliadnutím na citované ustanovenia predmetných právnych predpisov je ústavný súd toho názoru, že pri uplatňovaní právomoci v rámci dohľadu nad finančným trhom sťažovateľka plní funkciu orgánu verejnej správy, ktorý vedie osobitné konania, medzi inými aj konanie o uložení pokuty. V súlade s právnymi predpismi regulujúcimi finančný trh sťažovateľka v rámci konania o uložení pokuty rozhoduje o uložení sankcie dohliadanému subjektu. Jej rozhodnutie je v súlade s § 33 ods. 1 zákona o dohľade nad finančným trhom v spojení s § 244 a nasl. OSP preskúmateľné najvyšším súdom.

Sťažovateľka v namietanom konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 3 Sž 40/2009 vystupovala síce ako účastníčka konania, avšak v postavení orgánu verejnej správy s tým, že predmetom konania bolo preskúmavanie zákonnosti jej rozhodnutia v systéme správneho súdnictva.

Podľa názoru ústavného súdu v rámci konania patriaceho do systému správneho súdnictva podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku môže uplatniť a realizovať svoje základné právo na súdnu ochranu len účastník konania pred príslušným správnym orgánom podaním žaloby proti jeho právoplatnému rozhodnutiu (obdobne II. ÚS 19/04, IV. ÚS 149/04, I. ÚS 239/07). V takom type verejného súdnictva, akým je správne súdnictvo podľa § 247 a nasl. OSP, je pojmovovo vylúčené, aby orgán verejnej správy, ktorým je v tomto prípade sťažovateľka rozhodujúca o uložení sankcie podľa všeobecne záväzných právnych predpisov regulujúcich finančný trh, mohol uplatňovať a realizovať právo na spravodlivý súdny proces. Na podporu tohto záveru možno tiež uviesť, že sťažovateľka nie je oprávnená iniciovať začatie konania podľa § 247 a nasl. OSP, pretože jej procesné postavenie sa odvodzuje výlučne z toho, že v tomto konaní sa preskúmava zákonnosť jej rozhodnutí, ktoré boli prijaté v procesnom postupe, kde bola v nadriadenom mocenskom postavení vo vzťahu k účastníkovi konania, ktorý sa proti tomuto postupu môže v konečnom dôsledku brániť aj žalobou v správnom súdnictve (čl. 46 ods. 2 ústavy, § 244 a nasl. OSP).

V rámci konania, v ktorom sa preskúmavala zákonnosť rozhodnutia sťažovateľky (bankovej rady, ktorá má v danom konaní postavenie druhostupňového správneho orgánu, ktorý mal rozhodovať o rozklade proti rozhodnutiu útvaru dohľadu nad finančným trhom ako prvostupňového správneho orgánu) sa ona samotná nedomáhala ochrany „svojho“ práva, ale práve naopak, výsledky jej rozhodovacej činnosti boli predmetom skúmania najvyššieho súdu. Pritom išlo o rozhodnutia, ktoré sťažovateľka prijala v konaní sledujúcom verejný záujem (v rámci dohľadu nad finančným trhom), keď za zistené nedostatky uložila poisťovni sankciu.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na čl. 34 dohovoru, podľa ktorého súd môže prijímať sťažnosti od ktoréhokoľvek jednotlivca, mimovládnej organizácie alebo od skupiny osôb, ktoré sa považujú za poškodené v dôsledku porušenia práv priznaných dohovorom alebo jeho protokolmi. V tomto článku dohovoru je definované postavenie sťažovateľa spôsobom, ktorý v celom rozsahu vylučuje sťažovateľa ako orgán verejnej moci konajúci

v mene štátu a rozhodujúci o právach a povinnostiach osôb, ktoré sú účastníkmi v konaní pred ním.

V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu.

Na tomto názore ústavného súdu nemení nič ani skutočnosť, že podľa zákona o NBS je sťažovateľka považovaná za právnickú osobu. Priznanie právnej subjektivity podľa názoru ústavného súdu neznamena priznanie subjektivity v rozsahu nositeľa základných práv a slobôd v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy, prípadne v rozsahu zaručenom dohovorom (porovnaj čl. 34 dohovoru).

Uvedené závery sú relevantné aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny a k porušeniu práva na nezávislý a nestranný súd podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 14 ods. 1 paktu. Právo na zákonného sudcu a na nezávislosť a nestrannosť súdu predstavuje jednu z procesných garancií, ktorá je spojená s uplatnením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 46 ods. 2 ústavy. Účelom týchto práv je zabezpečiť tomu, kto sa súdnou cestou domáha ochrany svojich práv hmotného charakteru, aby túto ochranu poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať, a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný, a aby to bol sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na funkciu sudcu, a bol určený v súlade s rozvrhom práce (m. m. II. ÚS 47/99, I. ÚS 11/01, II. ÚS 87/01, III. ÚS 285/2010, IV. ÚS 298/2011). Ochrana uplatnených práv poskytuje nezávislý a nestranný súd, teda súd, ktorý funguje nezávisle od exekutívy a svoje rozhodnutia zakladá na vlastnom slobodnom názore o skutkových okolnostiach a právnych

dôvodoch, u ktorého existujú garancie nezávislého fungovania súdu a tento súd je aj navonok nezávislý (pozri napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Ringeisen proti Rakúsku zo 16. júla 1971, Langborger proti Švédsku z 22. júna 1989 a pod.).

Z toho vyplýva, že sťažovateľka je v danom prípade osobou zjavne neoprávnenou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd jej sťažnosť z tohto dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 329/07, I. ÚS 136/09, I. ÚS 240/09, IV. ÚS 392/2011).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2012